

A szivárványmadár (Győri emlék)

*Valami, ami úgy tűnt, hogy örök, hirtelen darabokra törött.
Pedig semmi sem változott. Alkonyatkor, a fák alatt a gyökerekre felkúszó árnyak most is
messziről látszanak, és esténként sóhajtoznak a Duna partján a fák.*

Fényfoltok csillognak a Duna vizén, szikrázik a víztükör, vibrál a part menti táj. A festő a révfalui töltésen sétál, pipájából bodor füstöt ereget. Hiába jött ki már kora reggel a hídhöz, hogy felvázoljon néhány motívumot – amelyeket majd este, a műterem hűvös magányában ki-dolgoz –, délelőtt is óriási a hőség. Verejtékcseppek gyöngyöznek a homlokán, szeme káprázik az erős fényben. A Püspökerdő felől különös madárhang hallatszik, amilyenhez hasonlót még sohasem hallott – mintha nem is madár hangja volna. Csupán egy pillanatig látja maga előtt elsuhanni a színpompás tollazatú, óriásira nőtt kolibrihoz hasonlító szárnyast, túl rövid ideig ahhoz, hogy szénceruzájával lerajzolja. A madár körvonalait épp csak felvázolja a fehér lapon, a feje és a teste elkészül, a szárnya nem.

Halkan fodrozódik a víz. Csónakok imbolyognak a Dunán, szótlan halászok ülnek a parton, ügyet sem vetnek rá, hogy figyelni őket a festő. Egyikük, egy egészen fiatal legény elhúzódik a többiektől, s amikor senki sem látja, óvatosan visszaengedi a keszeget a vízbe. *Aranyhal* – suttogja maga elé, pedig jól tudja, hogy már évek óta nincsenek aranyhalak a folyó győri szakaszán, a legutóbbi árvízkor mind elúsztak Bécs felé.

Olomsúlya van a forróságnak. Egyre magasabban jár a nap, szinte kiégeti a vízparti tájból a színeket. A festő képtelen tovább haladni a töltésen, úgy érzi, valami láthatatlan erő visszatartja. A távolból szemléli, amint vásári bódékat állítanak fel a Vaskakas kút körül és kiáltozás tölti be a Dunakapu teret. Apró fénypötyök táncolnak a szeme előtt. Árnyékot keres, ahol megpihenhet. Sarkon fordul, lassú léptekkel megindul. Felfelé kaptat a macskaköveken, a Káptalándomb felé veszi útját. Leül egy sarokkőre, fejét a házfalnak támasztja.

Behunyja szemét. Zegzugos sikátorok körvonalát látja maga előtt, s a távolban egy utca-sarkot, amely egy idő óta szinte minden álmában megjelenik: a hajdani, ismerős könyvesbolt kirakatában a szárnykürtöt ábrázoló óriásplakát mellett mindig ugyanazok a kották várják, hogy valaki végre életre keltse a lapjaik közé zárt dallamokat. A bolt mögött egy láthatatlan magaslat felé vezető lépcsősor sötét árnyéka sejlik fel a félhomályban. Minden egyes alkalommal elindul rajta, de sohasem jut el a tetejéig – felébred, mielőtt megtudná, hová visz az út.

Egyetlenegyszer sikerült tovább álmodnia a lépcsőket. Nem a Káptalándombra, hanem egy ismeretlen, romos vidékre vezettek, ahol csupán néhány elhagyott építmény állt, a magaslaton pedig egy omladozó, okkersárga falú házikő árválkodott. Álmában odamerészkedett a ház közelébe, nem riasztotta el a láncrea vert, éjfékete kutyák csaholása. Csontot dobott nekik, de a kutyák nem méltatták figyelemre, egyre csak viczorogtak a hivatlan látogató felé. Elbizonytalanodott, egy pillanatig úgy gondolta, feladja és visszafordul – ám ekkor megpillantotta a ház tetején a színpompás madarat. Szárnyaszegetten ült a kémény tövében és emberi hangon énekelt, sebes sodrású folyóról és aranyhalakról. A festő megbabonázva hallgatta. Egy korhadt farönknek támaszkodott, kezébe vette a szénceruát, s a parázsló csillagok fényénél megrajzolta a szivárványmadár szárnyait.

Kovács Katalin

(Győr, 1972): a győri Révai Miklós Gimnáziumban érettségizett. A Szegedi Tudományegyetem Francia Tanszékének oktatója. Kutatási területei: a 17–18. századi francia művészetelmélet; motívumkutatás (a csend fogalma; a tudom-is-én-micsoda; szenvedélyelméletek; majomábrázolások). Legutóbb megjelent kötetei: *A csend alakzatai a festészetben* (2010, Budapest) és *Diderot et Watteau. Vers une poétique de l'image au XVIIIe siècle* (2019, Párizs), illetve sajtó alatt van egy tanulmánykötete (*Hét arabeszk. Watteau-olvasatok*, Martin Opitz Kiadó, Budapest). Festmények által ihletett, rövidprózai írásai a *Műhelyben*, a *Tiszatájban* és a *Magyar Naplóban* jelentek meg.

Győr panorámalátképe 1900 körül egy háromrészes képeslapon.